



KOMISJA EUROPEJSKA

DYREKCJA GENERALNA ds. PRZEDSIĘBIORSTW

Jednolity Rynek: obszar regulowany, normalizacja i nowe podejście
Budownictwo

GUIDANCE PAPER E
DOKUMENT INFORMACYJNY E
(dotyczący dyrektywy 89/106/EWG)

POZIOMY I KLASY W DYREKTYWIE 89/106/EWG
(wersja: sierpień 2002 r.)

(wydany uprzednio w wyniku konsultacji ze Stałym Komitetem Budownictwa na 47 posiedzeniu w dniu 1 lipca 1999 roku, jako dokument CONSTRUCT 99/337, wersja 1)

Wstęp

Artykuł 20 dyrektywy dotyczącej wyrobów budowlanych (89/106/EWG) stwierdza, że Stały Komitet może „na wniosek Przewodniczącego lub Państwa Członkowskiego, rozpatrywać każdą sprawę wynikającą z wprowadzenia i praktycznego stosowania niniejszej dyrektywy”.

*W celu zapewnienia jak najdalej idącego wzajemnego zrozumienia pomiędzy Komisją a Państwami Członkowskimi, jak również pomiędzy Państwami Członkowskimi, co do tego jak będzie funkcjonować dyrektywa, właściwe służby Komisji, za które uważa się przewodniczącego i sekretariat Stałego Komitetu, mogą wydać serię **Dokumentów informacyjnych** dotyczących szczególnych spraw związanych z wprowadzaniem, praktycznym wdrażaniem i stosowaniem niniejszej dyrektywy.*

Dokumenty te nie stanowią prawnej interpretacji dyrektywy.

Nie są one prawnie wiążące i w żadnym stopniu nie modyfikują ani nie zmieniają dyrektywy. Przedstawione procedury zasadniczo nie wykluczają innych procedur, które mogą, w tym samym stopniu spełniać wymagania dyrektywy.

Będą one głównie przedmiotem zainteresowania i stosowania przez osoby wprowadzające dyrektywę z prawnego, technicznego i administracyjnego punktu widzenia.

Mogą one być później dopracowywane, zmieniane lub wycofywane z zastosowaniem tej samej procedury, która służyła do ich wydania.

1. Zakres

- 1.1. Dokument informacyjny wyjaśnia stosowanie klas i poziomów w związku z wprowadzaniem w życie dyrektywy Rady 89/106/EWG (dalej zwanej dyrektywą), poprawionej przez dyrektywę Rady 93/68/WE. Porusza on również pokrewne zagadnienia krajowych przepisów dotyczących obiektów oraz przydatności do stosowania wyrobów budowlanych.
- 1.2. Dokument informacyjny przeznaczony jest dla autorów specyfikacji technicznych (członków Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego (CEN), Europejskiego Elektrotechnicznego Komitetu Normalizacyjnego (CENELEC) oraz Europejskiej Organizacji ds. Aprobatach Technicznych (EOTA)), do uwzględnienia wraz z udzielonymi mandatami i zawartymi w nich regulacjami, oraz z myślą o organach ustawodawczych i wykonawczych na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA). Uwzględnia on Komunikat Komisji w sprawie dokumentów interpretacyjnych do dyrektywy 89/106/EWG.
- 1.3. Dokument Informacyjny dotyczy w szczególności artykułów 2(1), 3(2), 4(2), 6(1), 6(3), 12(2) oraz 20 dyrektywy, jak również rozdziału 1.2 Dokumentów interpretacyjnych. Pełen tekst tych przepisów można znaleźć na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorstw¹. Aneks podaje podsumowanie podstaw, na których opiera się niniejszy dokument.

2. Klasy (i poziomy)² wymagań podstawowych (dotyczących obiektów budowlanych lub ich części)

Definicja i analiza:

- 2.1. Wyrażenie w sposób ilościowy zachowania się obiektów budowlanych lub ich części pod oddziaływaniami, którym obiekty te są poddane, lub które wywołują w warunkach zamierzonego użytkowania. Klasy wyrażają zakres poziomów właściwości użytkowych obiektów budowlanych, w nawiązaniu do wymagań podstawowych dyrektywy. Potrzeba wprowadzenia klas wynika z różnic poziomów wymagań podstawowych stawianych obiektom budowlanym w Państwach Członkowskich, z powodów podanych w art. 3, ust. 2 dyrektywy.
- 2.2. Zastosowanie takich klas wymagań podstawowych ma charakter obligatoryjny w Państwach Członkowskich, które chcą ustalić poziomy właściwości użytkowych dla obiektów budowlanych, do przestrzegania na ich terytorium (art. 6, ust. 3 dyrektywy). Ponieważ Państwa Członkowskie są odpowiedzialne za projektowanie i wykonywanie obiektów budowlanych, a harmonizacja tych aspektów nie jest obecnie przewidywana, **uważa się, że potrzeba ustanowienia klas wymagań podstawowych na szczeblu europejskim będzie ograniczona**. Komisja rozpatrzy wszelkie wnioski w sprawie zdefiniowania takich klas. Wszelkie decyzje dotyczące systemów klasyfikacji będą musiały być podejmowane zgodnie z procedurami określonymi w art. 20 dyrektywy.

¹ <http://europa.eu.int/comm/enterprise/construction/index.htm>

² Ustalony poziom wymagania podstawowego tworzy dwie klasy — powyżej i poniżej poziomu, może być więc uznany za analogiczny w stosunku do klasy wymagania podstawowego. Termin „klasa” może rozumieć zatem również jako „poziom”.

Przykład:

- 2.3. Wymaganie podstawowe nr 2 — *odporność ogniowa*. Klasyfikacja właściwości takiej użytkowej jak odporność ogniowa dotyczy w zasadzie raczej obiektów lub ich części (np. ścian, podłóg, dachów, ścian działowych, ...), niż wyrobów, mimo że czasami te dwie kategorie nakładają się na siebie (np. drzwi przeciwpożarowe, przegrody dymowe, kable, ...). Przy ustalaniu wymagań w zakresie odporności ogniowej obiektów budowlanych, Państwa Członkowskie mają obowiązek odnosić się do ustanowionego europejskiego systemu klasyfikacji, n.p. decyzji Komisji 2000/367/WE.

Wskazówki dla autorów specyfikacji technicznych:

- 2.4. Nie oczekuje się, aby autorzy specyfikacji technicznych wnosili propozycje dotyczące klas wymagań podstawowych, gdyż są to kwestie o charakterze przepisów dotyczących obiektów. Specyfikacje techniczne powinny jednak być dostosowane do przyjęcia wszelkich klas wymagań podstawowych ustanowionych na szczeblu europejskim, zgodnie z powyższą procedurą.

3. Poziomy właściwości użytkowych wyrobów — poziomy progowe

Definicja i analiza:

- 3.1. Wyrażenie w sposób ilościowy zachowania się wyrobu budowlanego pod oddziaływaniami, którym jest poddawany, lub które wywołuje w warunkach zamierzonego użytkowania. Poziomy właściwości użytkowych wyrobów mogą dotyczyć całego wyrobu, jego poszczególnych cech lub zespołów cech. Mogą być one wykorzystywane do zdefiniowania wyrobu budowlanego o określonym zamierzonym zastosowaniu, ustalać minimalną wartość właściwości użytkowych, poniżej której taki wyrób w żadnym przypadku nie może być uważany za nadający się do danego zastosowania (poziomy progowe) lub jako podstawa ustalenia klas właściwości użytkowych wyrobu. Tę ostatnią możliwość omówiono w kolejnym rozdziale. Poziomy progowe nie podlegają art. 3, ust. 2 ani art. 6, ust. 3 dyrektywy.
- 3.2. W specyfikacjach technicznych wszystkie wyroby budowlane muszą być właściwie zdefiniowane, ze względu na zamierzone zastosowanie. W tym kontekście może zająć konieczność ustalenia poziomów progowych dotyczących aspektów właściwości użytkowych wyrobów — np. właściwości (w przypadku specyfikacji opartych na właściwościach użytkowych), albo składu lub wymiarów (w przypadku ustaleń, jeżeli to właściwe).
- 3.3. Przydatność wyrobu do zastosowania jest fundamentalną zasadą dyrektywy, zależy ona jednak od rodzaju zamierzonego zastosowania wyrobu i podlega krajowym przepisom dotyczącym projektowania i wykonywania obiektów (patrz art. 2, ust. 1 dyrektywy). Może być też konieczne ustalenie minimalnych poziomów właściwości użytkowych na szczeblu europejskim, w zakresie niektórych lub wszystkich aspektów właściwości użytkowych wyrobu. Potrzebę ustanowienia takich poziomów progowych w specyfikacjach technicznych określają dwie zasady. Po pierwsze mogą istnieć poziomy pewnych właściwości użytkowych, poniżej których wyrób budowlany w żadnym przypadku uważany za przydatny do określonego zamierzonego stosowania. Po drugie, poziomy progowe właściwości użytkowych wyrobów mogą być niezbędne do zapewnienia, aby niebezpieczne czy też nieprzydatne do stosowania wyroby nie uzyskały

oznakowania CE i nie mogły być wprowadzane na rynek Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA) tylko dlatego, że producent zadeklaruje bardzo niskie właściwości użytkowe wszystkich wymaganych cech. Poziomy te powinny zapewnić minimalny próg właściwości użytkowych na rynku europejskim, nie pozbawiając jednocześnie Państw Członkowskich możliwości ustalenia bardziej surowych poziomów dla szczególnych zastosowań wyrobów, jeśli uznają to za stosowne (patrz rozdział 5).

- 3.4. Zakres zróżnicowania zamierzonych zastosowań wyrobu w ramach specyfikacji technicznych ma wpływ na ustalenie minimalnych poziomów właściwości użytkowych. Przykładowo, jeśli nie zróżnicowano zakresu zastosowań (tj. zastosowania ogólnego), to jedyny wymagany poziom będzie wartością progową, poniżej której definiowany wyrób będzie mógł w ogóle być uważany za przydatny do jakiegokolwiek zastosowania (tj. poziom dla najmniej wymagającego zastosowania, a nie poziom mający zagwarantować minimalną przydatność dla wszystkich możliwych zastosowań wyrobu). Wyrób, który nie może osiągnąć tego progu nie mógłby zostać oznakowany znakiem CE na podstawie specyfikacji technicznych i nie mógłby być normalnie wprowadzony na rynek europejski. Im bardziej jest zróżnicowane przeznaczenie wyrobu, tym większe zastosowanie mają poziomy właściwości użytkowych wyrobu.
- 3.5. W niektórych przypadkach, badanie tak/nie może być dopuszczalnym sposobem określenia minimalnych właściwości użytkowych danej cechy. Jest to uzależnione od charakteru cechy oraz zastosowanej metody jej oznaczenia.
- 3.6. W przypadku, gdy w specyfikacjach technicznych ustanowiono poziomy progowe właściwości użytkowej wyróżniającej wyrób do określonego zamierzonego zastosowania, to producenci nie mogą powoływać się na opcję „właściwość użytkowa nie oznaczona” dla tejże cechy, nawet jeżeli niektóre Państwa Członkowskie nie mają przepisów dotyczących bezpośrednio tej cechy.

Przykłady:

- 3.7. *Poziom progowy do zdefiniowania wyrobu* — (1) poniżej pewnego poziomu progowego wytrzymałości na ściskanie, prostopadłościan zrobiony z danego materiału w żadnym przypadku nie może być uznany za „cegłę”; (2) nie zezwala się aby ścianki przewodu kominowego przepuszczały duże ilości dymu.
- 3.8. *Poziom progowy dla określonego zamierzonego zastosowania* — wyroby, których przewodność cieplna wynosi w $10^{\circ}\text{C} > 0,06 \text{ W}/(\text{m}\cdot\text{K})$ lub opór cieplny $< 0,25 \text{ (m}^2\cdot\text{K)}/\text{W}$ nie są uważane przez Komitet Techniczny Nr 88 Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego (CEN) za „wyroby do izolacji cieplnej”, objęte zakresem norm europejskich tego Komitetu (tj. nie uważa się, aby ich zamierzone zastosowanie polegało na zapewnieniu izolacyjności cieplnej).
- 3.9. *Ustalanie poziomu właściwości użytkowych przy pomocy badania tak/nie* — właściwość „odporność na uderzenia” jest często oceniana przy pomocy badania tak/nie. Za przykład może tu posłużyć badanie odporności na uderzenie ciałem miękkim wewnętrznych zestawów wyrobów do ścian działowych (EOTA) — w przypadku badania tej właściwości ustala się minimalne poziomy jako „brak przebicia, nie zawalania się, braku innych niebezpiecznych uszkodzeń”, w zależności od kategorii użytkowania.

Wskazówki dla autorów specyfikacji technicznych:

- 3.10. Ustalanie poziomów progowych właściwości użytkowych wyrobu dla określonego zamierzonego zastosowania lub ustalenia minimalnych właściwości użytkowych, poniżej których wyrób w żadnym przypadku nie może być uważany za przydatny do zamierzonego zastosowania, jest uważane za zagadnienie techniczne o którym rozstrzygają kompetentne jednostki, upoważnione przez Komisję do opracowywania specyfikacji technicznych. W tego typu sprawach nie przewiduje się dalszej interwencji Komisji Europejskiej lub Stałego Komitetu Budownictwa.
- 3.11. Poziomy progowe właściwości użytkowych wyrobów, ustalone zgodnie ze wskazówkami w tym rozdziale, stanowią integralną część specyfikacji technicznych (np. zharmonizowanej normatywnej części normy europejskiej, której dotyczy Załącznik Z), określają w efekcie ich zakres, w konsekwencji czego na podstawie tych specyfikacji wyroby mogą być oznakowane znakiem CE. Dlatego też autorzy specyfikacji technicznych muszą przestrzegać pewnych zasad przy ustalaniu takich poziomów:
- jeśli istnieje rzeczywista, możliwa do wykazania, potrzeba techniczna ustalenia poziomu progowego, to wartość ta powinna być ustalona. W przypadku, gdy specyfikacja techniczna obejmuje więcej niż jedno zamierzone zastosowanie wyrobu, może być konieczne ustalenie różnych poziomów progowych dla każdej kategorii zastosowania;
 - poziomy progowe nie mogą być wykorzystywane przez autorów specyfikacji technicznych do eliminowania wyrobów, które już zostały, zgodnie z prawem, wprowadzone na rynek europejski. W konsekwencji minimalne poziomy właściwości użytkowych nie powinny być ustalone powyżej najniższego poziomu obecnie przyjętego w Unii Europejskiej;
 - poziomy progowe nie powinny być wykorzystywane do wyeliminowania wyrobów, które mogą być uznane za przydatne do niektórych zamierzonych zastosowań, jakkolwiek nie do wszystkich (jest jednak jasne, że dla określonych zamierzonych zastosowań poziomy te będą wykluczać wyroby, które nigdy nie będą mogły być uważane za przydatne do danego zastosowania);
 - poziomy progowe nie powinny być wykorzystywane jako arbitralny środek dyskryminacji wyrobów lub ich producentów. Konkurencyjne wyroby nie powinny być wyłączone z zakresu specyfikacji technicznych, chyba że istnieją ważne i uzasadnione przyczyny takiego postępowania.
 - wreszcie, poszukiwanie wspólnego stanowiska w sprawie poziomu określonej właściwości użytkowej wyrobu nie powinno wstrzymywać opracowania specyfikacji technicznych.
- 3.12. Biorąc pod uwagę, że zgodnie z dyrektywą, istniejące europejskie specyfikacje techniczne mają faktycznie charakter obligatoryjny, ich autorzy nie stosujący się do powyższych zasad mogą podlegać postępowaniu przewidzianemu w art. 81 (np. wspólne praktyki zniekształcające konkurencję) oraz 82 (np. nadużywanie dominującej pozycji w celu ograniczania rynków) Traktatu Unii Europejskiej.
- 3.13. Ilekroć poziomy progowe właściwości użytkowej wyrobu, określone w specyfikacjach technicznych, są minimalnymi wartościami europejskimi, nie pozwalającymi na ustalenie przydatności wyrobu do określonego zamierzonego zastosowania w danym Państwie Członkowskim, to rzeczywiste właściwości użytkowe wyrobu będą również musiały być zadeklarowane wraz z oznakowaniem CE. Rozwiązanie to nie dotyczy

wartości ustalonych przy pomocy badań tak/nie, ponieważ zgodność ze specyfikacjami technicznymi stanowi dowód na to, że dany wyrób przeszedł badanie pomyślnie.

4. Klasy właściwości użytkowych wyrobu

Definicja i analiza:

- 4.1. Wyrażenie w sposób ilościowy zachowania się wyrobu budowlanego oddziaływaniom, których jest przedmiotem, lub które wywołuje w zamierzonych warunkach stosowania, określające poziomy właściwości użytkowych wyrobu dotyczące wymagań podstawowych. Klasy mogą dotyczyć wyrobu jako całości, jego poszczególnych cech lub zespołów cech.
- 4.2. Każde wymaganie podstawowe może zapoczątkować utworzenie klas w specyfikacjach technicznych. Dokumenty interpretacyjne (Rozdział 1.2 każdego DI) wyróżniają dwa rodzaje klas właściwości użytkowych wyrobu: takie, które określa się jako sposoby wyrażania zakresu poziomów wymagań dotyczących obiektów budowlanych, wynikająca z różnic podanych w art. 3, ust. 2) dyrektywy (dalej zwane „ustawowymi” klasami właściwości użytkowych wyrobu), oraz te, które nie są tak określane (zwane dalej klasami „technicznymi” właściwości użytkowych wyrobu).
- 4.3. Ustawowe klasy mogą być konieczne w przypadkach, gdy istnieje zależność między właściwościami użytkowymi obiektów budowlanych a właściwościami użytkowymi samego wyrobu (tj. wymagania odnośnie obiektów budowlanych są bezpośrednio wyrażane jako funkcja właściwości użytkowych wyrobu). Klasy takie powinny być ustalane zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 20, ust. 2 dyrektywy. Zakres poziomów objętych przez te klasy zależy od istniejących i uzasadnionych poziomów występujących w Państwach Członkowskich. Postanowienia art. 6, ust. 3 dyrektywy dotyczą klas ustawowych, zobowiązują Państwa Członkowskie do stosowania się do tych klas przy ustanawianiu poziomów właściwości użytkowych, które mają być przestrzegane ich terytorium.
- 4.4. Klasy techniczne, często nazywane „klasami dogodności”, są klasami właściwości użytkowych wyrobu ustanowionymi z uwagi na dogodność projektantów, producentów i kupujących, w przypadku gdy nie zostały zidentyfikowane uzasadnione różnice wymienione w art. 3, ust. 2 dyrektywy lub gdy klasyfikacja właściwości użytkowych wyrobu nie została określona w nawiązaniu do zakresu poziomów wymagań dla obiektów budowlanych. Ich celem jest ułatwienie wykorzystania specyfikacji technicznych do powiązania właściwości użytkowych wyrobu z zamierzonym zastosowaniem (Dokumenty Interpretacyjne, rozdział 1.2). Ilekroć zachodzi potrzeba, autorzy specyfikacji technicznych mogą ustalić takie klasy, informując o tym Komisję i Stały Komitet Budownictwa. Klasy techniczne nie są klasami w rozumieniu art. 3, ust. 2 dyrektywy, a art. 6, ust. 3 nie ma zastosowania (tj. Państwa Członkowskie nie są zobowiązane korzystać z klas technicznych przy ustalaniu poziomów właściwości użytkowych obowiązujących na ich terytoriach, lecz mogą to zrobić, jeśli uznają je za odpowiednie).
- 4.5. Niemniej jednak klasy techniczne cech wyrobu wynikających z mandatu będą stanowić integralną część specyfikacji technicznych (np. zharmonizowana normatywna część normy europejskiej, do której odnosi się jej Aneks Z) i będą używane jako sposoby wyrażania właściwości użytkowych wyrobu w części informacyjnej towarzyszącej oznakowaniu CE. Zatem klasy techniczne będą obligatoryjne dla producentów spełniających

wymagania specyfikacji technicznych (zobacz jednak ustęp 4.13, gdzie jest mowa o wyjątku od tej reguły).

Przykłady:

- 4.6. *Klasy ustawowe* — ER 2, reakcja na ogień — istnieje bezpośredni związek pomiędzy ER a właściwościami użytkowymi wyrobów budowlanych, polegający na łącznym wpływie wielu cech (tj. wymagania dotyczące obiektów są wyrażone bezpośrednio jako funkcja właściwości użytkowych wyrobu). Wszystkie 15 Państw Członkowskich stosują klasyfikację właściwości użytkowych wyrobów jako sposób wyrażania zakresu poziomów wymagań dla obiektów budowlanych. Stosowanie różnych systemów klasyfikacyjnych oraz metod badawczych stanowi bariery techniczne dla handlu i dlatego muszą one być ujednolicone na szczeblu europejskim.
- 4.7. *Klasy techniczne* — klasy „wytrzymałości” cementu, których techniczne przesłanki wywodzą się z ciągłości procesu produkcyjnego i związanych z tym procedur pobierania próbek i badania. Tego typu klasy nie zostały określone jako sposoby wyrażania zakresu poziomów wymagań dla obiektów budowlanych i w konsekwencji nie zostały zaproponowane jako klasy ustawowe. Są one jednak potrzebne z uwagi na ustalenia normowe i w przepisach krajowych mogą się znaleźć do nich odniesienia, jeśli będzie to potrzebne.
- 4.8. „*Kryptoklasy*” — autorzy specyfikacji technicznych często posługują się terminem „klasy” próbując oddać wiele różnych aspektów właściwości użytkowych wyrobów oraz ich zastosowań. Wiele z tych tzw. klas jest w rzeczywistości „*kategoriami przeznaczenia wyrobu*” (np. „klasy” ognioodporności komina na płomień kopcający — odporny lub nieodporny), „*klasy ekspozycji na działanie czynników atmosferycznych*” (np. „klasy” ekspozycji XC1 (suchy), XC2 (mokry, rzadko suchy) itd. dla betonu) czy nawet „*typy wyrobów*” (np. „klasy” typu cementu CEM I, CEM II itd.). Byłoby bardzo pożądane, gdyby tego rodzaju określenia opisowe nie były nazywane „klasami”.

Wskazówki dla autorów specyfikacji technicznych:

- 4.9. W przypadku gdy klasy właściwości użytkowych wyrobów stosowane są jako sposób wyrażania zakresu poziomów wymagań dotyczących obiektów budowlanych i wynikających z różnic wymienionych w art. 3, ust. 2 dyrektywy, autorzy specyfikacji technicznych mogą przedłożyć uzasadniony wniosek o ustanowienie klas ustawowych Komisji Europejskiej, w celu jego rozpatrzenia. Jeśli Komisja uzna za stosowane, to przedłoży Stałemu Komitetowi Budownictwa propozycję działań, które mają być podjęte, zgodnie z procedurą w art. 20, ust. 2 dyrektywy.
- 4.10. W przypadku klas technicznych autorzy specyfikacji technicznych mogą, pod warunkiem, spełnienia wymagań ustępu 4.11, ustanowić takie klasy samodzielnie, informując Komisję Europejską i Stały Komitet Budownictwa.
- 4.11. W przypadku ustanowienia klas dotyczących właściwości użytkowych wyrobów należy przestrzegać następujących zasad:
 - powinna istnieć rzeczywistość, dająca się udowodnić, potrzeba techniczna lub ustawowa ustanowienia klas. Przykładowo potrzeba techniczna może powstać w wyniku stosowania szczególnej metody badawczej, charakteru procesu produkcji lub różnych zamierzonych zastosowań danego wyrobu;

- klasy techniczne powinny być zgodne z istniejącymi przepisami krajowymi wszystkich Państw Członkowskich (tj. przy definiowaniu klas technicznych należy wziąć pod uwagę istniejące poziomy w Państwie Członkowskim);
- klasyfikacja nie powinna być używana w celu wykluczenia wyrobów, umieszczanych zgodnie z prawem na rynku europejskim; w rezultacie minimalne poziomy klas nie powinny być ustalone powyżej najniższego poziomu obecnie akceptowanego w Unii Europejskiej;
- klasyfikacji nie powinna być stosowana w celu wyeliminowania wyrobów, które mogą być uznane za przydatne do pewnych zamierzonych zastosowań, lecz nie do wszystkich;
- klas nie należy stosować jako arbitralnego środka dyskryminacji wyrobów lub ich producentów;
- klas nie należy stosować do sztucznego podziału rynku europejskiego (tj. klasy, które w efekcie określają segmenty rynku, powinny być oparte na mocnych podstawach, wiążących się ze spełnieniem wymagań podstawowych);
- jeśli przynajmniej jedno Państwo Członkowskie nie ma wymagania prawnego dotyczącego określonego zamierzonego zastosowania wyrobu, ustalić należy klasę „właściwość nie oznaczona”. Przy tworzeniu takich klas należy przestrzegać postanowienia ustępu 3.6;
- ponadto, zaleca się zwrócić uwagę, aby klasy nie przeszkadzały przy projektowaniu. Częstość potrzebna jest dokładna lub charakterystyczna wartość danej właściwości użytkowej wyrobu, aby można było dokonać wymaganych obliczeń;
- wreszcie poszukiwanie wspólnego stanowiska w sprawie danego systemu klasyfikacyjnego nie powinno wstrzymywać opracowywania specyfikacji technicznych.

4.12. Z powyższych warunków jasno wynika, że klasy właściwości użytkowych wyrobu, a w szczególności klasy techniczne, powinny być traktowane raczej jako wyjątek, a nie reguła, i powinny być ustanawiane tylko w tych przypadkach, kiedy jest to konieczne do osiągnięcia celu specyfikacji technicznych oraz dyrektywy. Postanowienia paragrafu 3.12 mają również zastosowanie do klas technicznych.

4.13. Uwaga: aby nie wstrzymywać powstawania europejskich specyfikacji technicznych, uwzględniono fakt, że niektórzy autorzy specyfikacji technicznych już określili fakultatywne klasy właściwości użytkowych wyrobów, które mogą być wykorzystane jako alternatywa dla deklaracji wartości właściwości użytkowych. Mimo, że określenie takie oznacza, że tego rodzaju klasy nie są potrzebne z technicznego punktu widzenia, ich stosowanie nie jest sprzeczne z celami dyrektywy, w związku z czym może być zaakceptowane. W takich przypadkach jednak ustalona wartość cechy musi zawsze towarzyszyć oznakowaniu CE, sama lub jako wartość towarzysząca deklarowanej klasie³.

5. Krajowe przepisy odnośnie obiektów budowlanych i ich części

Zasady:

5.1. Państwa Członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie, aby obiekty budowlane i inżynierskie na ich terytorium były projektowane i wykonywane w sposób nie zagrażający bezpieczeństwu osób, zwierząt domowych i mienia, uwzględniając przy tym, w in-

³ W przypadku braku określonej wartości należy zakładać dolną wartość graniczną danej klasy

teresie dobra wspólnego, inne wymagania podstawowe (dyrektywa, pierwszy ustęp „zważywszy, że”).

- 5.2. Krajowe przepisy w sprawie projektowania i wykonywania obiektów budowlanych niosą ze sobą konsekwencje dla wymaganych właściwości użytkowych wyrobów budowlanych, które muszą być przydatne do zastosowania w obiektach budowlanych. Przepisy krajowe różnią się w poszczególnych krajach europejskich z powodu m.in. różnic w filozofii tworzenia regulacji prawnych, definicji kryteriów oraz wymaganych poziomów ochrony. W niedalekiej przyszłości nie przewiduje się harmonizacji przepisów krajowych dotyczących projektowania i wykonywania obiektów budowlanych. Różnice w warunkach geograficznych lub klimatycznych, czy też w sposobie życia również prowadzą do uzasadnionych różnic w przepisach krajowych i wynikające stąd wymagania nie mogą być zharmonizowane.
- 5.3. Przydatność do stosowania oznacza, że wyrób posiada takie cechy, że obiekty budowlane, w których ma być wbudowany, wmontowany, stosowany lub instalowany, mogą, o ile obiekty te są prawidłowo zaprojektowane i wykonane, spełniać wymagania podstawowe dyrektywy (art. 2, ust. 1). Przy braku harmonizacji na szczeblu europejskim, przydatność wyrobów do stosowania w budownictwie można prawidłowo ocenić jedynie w świetle krajowych przepisów dotyczących projektowania i wykonywania obiektów i ich części. Z tego powodu, na razie przydatność do stosowania jest pojęciem przede wszystkim na szczeblu poszczególnych Państw, a nie na szczeblu europejskim. Podobne typy obiektów w różnych Państwach Członkowskich mogą mieć różne wymagane właściwości użytkowe, powodujące różnice wymagań stawianych wyrobom budowlanym.
- 5.4. W konsekwencji, w przypadku gdy krajowe przepisy dotyczące projektowania i wykonywania obiektów dotyczące wymagań podstawowych, są wyrażone za pomocą właściwości użytkowych wyrobów, Państwa Członkowskie mogą regulować w przepisach wymagane poziomy właściwości użytkowych wyrobów budowlanych w zależności od ich określonych zamierzonych zastosowań. Reguła ta ma zastosowanie niezależnie od tego czy zostały zdefiniowane ustawowe klasy właściwości użytkowych wyrobów. Biorąc pod uwagę złożoność współzależności pomiędzy obiektami a wyrobami, będzie to w sposób nieunikniony prowadzić do sytuacji, kiedy dany wyrób nie będzie mógł być używany do tych samych zastosowań na terenie całej Europy, mimo tego, że będzie nosił oznakowanie CE. Oznakowanie CE wraz z towarzyszącą informacją pozwoli jednak na ustalenie przydatności do stosowania w ramach danego zastosowania w danym Państwie Członkowskim, bez potrzeby dalszych procedur, badań lub oceny zgodności.
- 5.5. Art. 6, ust. 1 dyrektywy postanawia, że *„Państwa Członkowskie nie będą hamować swobodnego przepływu, wprowadzania do obrotu rynkowego lub stosowania na swoim terytorium wyrobów, które spełniają postanowienia niniejszej dyrektywy”*. W celu spełnienia postanowień dyrektywy, wyroby muszą być przydatne do stosowania, co, jak wspomniano powyżej, zależy obecnie od przepisów krajowych dotyczących projektowania i wykonywania obiektów. Sformułowanie „lub stosowania” w art. 6, ust. 1 ma na celu zapobieżenie powstawaniu sztucznych barier w stosowaniu wyrobów budowlanych i nie pozbawia Państw Członkowskich możliwości tworzenia przepisów dotyczących projektowania i wykonywania obiektów lub ich części, na podstawie różnic określonych w art. 3, ust. 2 dyrektywy.

5.6. Należy jednak zauważyć, że prawo Państw Członkowskich do tworzenia przepisów nie obejmuje systemów atestacji zgodności wyrobów budowlanych, które są ustalone w prawie europejskim (zasada bezpośredniego stosowania).

Przykłady:

5.7. Pokrycia ścian (reakcja na ogień): Państwo Członkowskie (1) wymaga, aby pokrycie ścian na drogach ewakuacyjnych w hotelach spełniało wymagania Euroklasy A2 lub wyższej, natomiast Państwo Członkowskie (2) wymaga, aby pokrycie ścian na drogach ewakuacyjnych w hotelach spełniało wymagania Euroklasy A1. W związku z tym wyroby klasy A2, które są przydatne do stosowania na hotelowych drogach ewakuacyjnych w pierwszym Państwie Członkowskim będą uważane w drugim Państwie za nieprzydatne do stosowania w ramach tego samego zastosowania.

5.8. Drogowe bariery bezpieczeństwa: wymagania dotyczące właściwości użytkowych dla drogowych barier bezpieczeństwa będą się różnić w zależności od np. typu drogi i jest jasne, że nie wszystkie bariery bezpieczeństwa oznakowane znakiem CE będą posiadać wymagane właściwości użytkowe dla wszystkich typów dróg. Jeśli, przykładowo, definicje typów dróg i wymagania nie są zharmonizowane na terenie Europy, to dopuszczalne zastosowania wyrobów będą musiały być regulowane krajowymi przepisami dotyczącymi projektowania i wykonywania obiektów budowlanych. Jak już wspomniano, przydatność do stosowania jest ustaleniem systemowym na szczeblu krajowym, a nie europejskim.

ANEKS — PRZEGLĄD KLAS I POZIOMÓW W DYREKTYWIE 89/106/EWG

| Obiekty budowlane | Dokumenty Interpretacyjne | Wyroby |
|---|--|---|
| Projektowanie i wykonywanie — należy do kompetencji Państw Członkowskich (pierwszy ustęp „zważywszy, że” dyrektywy) | Konkretyzują wymagania podstawowe dotyczące obiektów, przez wskazanie klas lub poziomów każdego wymagania, jeżeli jest to potrzebne. Art. 12, ust. 2a | Mają swój udział w spełnieniu wymagań podstawowych. Art. 13, ust. 4a |
| Obiekty muszą spełniać wymagania podstawowe (jeżeli podlegają przepisom zawierającym takie wymagania) art. 3, ust. 1 i Aneks 1. | Wskazują metody korelowania tych klas lub poziomów wymagań ze specyfikacjami technicznymi (np. metody obliczeń i sprawdzania, reguły techniczne projektowania itd.) art. 12, ust. 2b | Muszą być przydatne do stosowania — tj. posiadać takie cechy, że obiekty budowlane mogą, jeżeli zostały prawidłowo zaprojektowane i zbudowane, spełnić wymagania podstawowe. Art. 2, ust. 1 i art. 4, ust. 2 |
| Wymagania podstawowe mają wpływ na cechy techniczne wyrobów. Art. 3, ust. 1 | Klasyfikacja właściwości użytkowych wyrobów może być określona jako sposób wyrażania zakresu poziomów wymagań dotyczących obiektów, na podstawie różnic podanych w art. 3, ust. 2 — „klasy ustawowe”. Dokumenty interpretacyjne, p. 1.2.1. | Przydatność do stosowania jest związana zatem z cechami wyrobu, udziałem w spełnieniu wymagań podstawowych i krajowych przepisów dotyczących projektowania i wykonywania obiektów (tj. określenie przydatności do danych zastosowań ma wymiar krajowy). |

| Obiekty budowlane | Dokumenty Interpretacyjne | Wyroby |
|--|--|--|
| <p>Państwa Członkowskie mogą mieć różne poziomy wymagań podstawowych (z powodu różnic w warunkach geograficznych lub klimatycznych, sposobów życia i poziomu ochrony). Art. 3, ust. 2</p> <p>Może zająć potrzeba, aby klasy wymagań podstawowych uwzględniły powyższe różnice w poziomach wymagań. Art. 3, ust. 2</p> | <p>Do ustanowienia klas ustawowych wymagana jest pozytywna opinia Stałego Komitetu Budownictwa. Art. 20, ust. 2a</p> <p>W innych przypadkach, można ustanowić klasy „techniczne” właściwości użytkowych wyrobów, aby ułatwić wykorzystanie specyfikacji technicznych do powiązania właściwości użytkowych wyrobu z jego zamierzonym stosowaniem. Dokumenty interpretacyjne, p. 1.2.2</p> | <p>Wyroby muszą być prawidłowo określone, co może być przyczyną utworzenia poziomów progowych dotyczących składu lub właściwości użytkowych.</p> <p>Poziomy progowe mogą być również konieczne do zagwarantowania minimalnych właściwości użytkowych wyrobu, poniżej których wyrób nie może być uznany za przydatny do określonego zastosowania.</p> |
| <p>Poziomy wymagań podstawowych są analogiczne do klas.</p> | <p>W miarę potrzeby autorzy specyfikacji technicznych mogą ustanawiać klasy techniczne, pod warunkiem poinformowania Komisji Europejskiej i Stałego Komitetu Budownictwa. Dokumenty interpretacyjne, p. 1.2.2</p> | <p>Wyroby muszą być zgodne z ze specyfikacjami technicznymi. Art. 4, ust. 2.</p> |
| <p>Do ustanowienia klas wymagań podstawowych wymagana jest pozytywna opinia Stałego Komitetu Budownictwa. Art. 20, ust. 2a</p> <p>Państwa Członkowskie są zobowiązane do stosowania klas wymagań podstawowych do ustalania poziomów właściwości użytkowych, jeżeli klasy takie zostały ustanowione. Art. 6, ust. 3</p> | <p>Stanowią one integralną część specyfikacji technicznych.</p> | <p>Powyższe poziomy progowe właściwości użytkowych wyrobów tworzą zatem integralną część specyfikacji technicznych.</p> |